ROHELINE TUBA

KOOL …….. Punkte ……

<u>Ülesanne 1</u> (5 punkti)

Pärnu maailmakaardil

1. Millised maailma pealinnad asuvad Põhjapoolusele lähemal kui Pärnu?
   Märgi ka, milliste riikide pealinnad need on.

2. Millised pealinnad eelpoolnimetatutest asuvad Pärnuga ühes ajavööndis?

3. Mitme tunni võrra erineb kellaaeg Pärnus kellaajast Tokyos?
   Oletame, et Eestis näitab kell kaks päeval. Kas Tokyos on õhtu või hommik? Mida näitab kell Tokyos?

4. Millises Eesti maastikurajoonis asub Pärnu?
   Milline maastikurajoon jääb sellest maastikurajoonist idasse (see rajoon on andnud nime ka ühele rahvuspargile)?

5. Vaata maailma kõrgussuhete kaarti. Millisel lauskmaal asub Pärnu ja kogu Eesti? See on maailma suurim lauskmaa.

ROHELINE TUBA

Ülesande 1 vastusleht

Ülesanne 1 (5 punkti)

Pärnu maailmakaardil

1. Millised maailma pealinnad asuvad Põhjapoolusele lähemal kui Pärnu?
   Märgi ka, milliste riikide pealinnad need on. (2 punkti)
   (Helsingi - Soome, Stockholm - Rootsi, Oslo - Norra, Reykjavik – Island; á 0,25 punkti)

2. Millised pealinnad eelpoolnimetatutest asuvad Pärnuga ühes ajavööndis? (0,5 punkti)
   (Helsingi)

3. Mitme tunni võrra erineb kellaaeg Pärnus kellaajast Tokyos? (0,5 punkti)

   Oletame, et Eestis näitab kell kaks päeval. Kas Tokyos on õhtu või hommik? Mida näitab kell Tokyos? (á 0,25 punkti)
   (7 tundi, Tokyos on õhtu, kell on 21)

4. Millises Eesti maastikurajoonis asub Pärnu? (0,5 punkti)
   Milline maastikurajoon jääb sellest maastikurajoonist idasse (see rajoon on andnud nime ka ühele rahvuspargile)? (0,5 punkti)
   (Pärnu asub Liivi lahe rannikumadaliku maastikurajoonis, sellest maastikurajoonist idasse jääb Soomaa maastikurajoon)

5. Vaata maailma kõrgussuhete kaarti. Millisel lauskmaal asub Pärnu ja kogu Eesti? See on maailma suurim lauskmaa. (1 punkt)
   (Ida-Euroopa lauskmaal)

   (Vastaja peab paralleelselt kasutama *Kooliatlast,* mis käsitleb kogu maailma ja *Eesti altast* 2004, koostaja R. Aunap, Tallinn: AS BIT)

ROHELINE TUBA

KOOL …… Punkte …….

<u>Ülesanne 2</u> (5 punkti)

Kas oskad linde määrata?

1. Joonisel on üks Euroopas pesitsev lind.
   Kes see on? ……..
   Kas see lind pesitseb ka Eestis? ……

2. Joonisel on joontega näidatud linnu keha osad. Kuidas neid osi nimetatakse?

……
…….

3. Näita joonisel joonega, kus on linnu haberiba.
   Mis värvi on seda liiki linnu haberiba?
   ……

4. Eestis pesitseb kaks suurt (umbes hanesuurust) pika kaelaga lindu, kes tõmbavad lennul kaela kõveraks (pea vastu keret). Kes need linnud on?

……..

ROHELINE TUBA

Ülesande 2 vastusleht

Ülesanne 2 (5 punkti)

Kas oskad linde määrata?

1. Joonisel on üks Euroopas pesitsev lind.
   Kes see on? (0,5 punkti)
   Kas see lind pesitseb ka Eestis? (0,5 punkti)
   (see on hüüp; hüüp pesitseb ka Eestis)

2. Joonisel on joontega näidatud linnu keha osad. Kuidas neid osi nimetatakse? (2 punkti, á 0,4 punkti)
   (A – kurgualune; B – laup; C – kukal; D – selg; E – laba-hoosuled ehk tiiva otsad)

3. Näita joonisel joonega, kus on linnu haberiba. (0,5 punkti)
   Mis värvi on seda liiki linnu haberiba? (0,5 punkti)
   (hüübi haberiba on must – see on kirjas seletavas tekstis raamatu illustratsioonil; 0,25 punkti väärilised on ka vastused tume- e mustjashall või tume- e mustjaspruun, sel juhul on otsusus langetatud raamatus oleva pildi järgi)

4. Eestis pesitseb kaks suurt (umbes hanesuurust) pika kaelaga lindu, kes tõmbavad lennul kaela kõveraks (pea vastu keret). Kes need linnud on? (1 punkt; á 0,5 punkti)
   (hüüp ja hallhaigur)

(Vastused saab raamatust: Hayman, P., Hume, R. *Linnusõbra taskuraamat: Euroopa linnud*. Varrak, Tallinn, 2004)

ROHELINE TUBA

KOOL ……. PUNKTE ……

<u>Ülesanne 3</u> (4 punkti)

Kivimid ja mineraalid

1. Moodusta toodud kivimite ja mineraalide nimekirjast kolm rühma: settekivimid, tardkivimid ja maakmineraalid.

   Kivimid ja mineraalid: kuld, tuff, argilliit, graniit, magnetiit, lubjakivi, gabro, pimss, limoniit, savi, hõbe, püriit, fosforiit, basalt ja löss.

SETTEKIVIMID	TARDKIVIMID	MAAKMINERAALID

2. Mida tähendab mineraali kriipsuvärvus?
   .....
   .....
   .....

3. Järjesta esimeses ülesandes leitud maakmineraalid nende tiheduse järgi alustades väikseima tihedusega mineraalist.
   Kirjuta maakmineraalide taha nende kriipsuvärvus.

   1. ....
   2. ....
   3. ....
   4. ....
   5. ....

   Allikas:

ROHELINE TUBA

Ülesande 3 vastusleht

Ülesanne 3 (4 punkti)

Kivimid ja mineraalid

1. Moodusta toodud kivimite ja mineraalide nimekirjast kolm rühma: settekivimid, tardkivimid ja maakmineraalid.
   1,5 punkti (á 0,1 punkti)

Kivimid ja mineraalid: kuld, tuff, argilliit, graniit, magnetiit, lubjakivi, gabro, pimss, limoniit, savi, hõbe, püriit, fosforiit, basalt ja löss.

SETTEKIVIMID	TARDKIVIMID	MAAKMINERAALID
argilliit	tuff	kuld
lubjakivi	graniit	magneliit
savi	gabro	limoniit
fosforiit	pimss	hõbe
löss	basalt	püriit

2. Mida tähendab mineraali kriipsuvärvus? – 0,5 punkti
   Pulbristatud mineraali värvus

3. Järjesta esimeses ülesandes leitud maakmineraalid nende tiheduse järgi alustades väikseima tihedusega mineraalist.
   1 punkt (á 0,2 punkti)

   Kirjuta maakmineraalide taha nende kriipsuvärvus.
   1 punkt (á 0,2 punkti)

1. limoniit	kollakaspruun
2. püriit	rohekasmust
3. magnetiit	must
4. hõbe	hõbevalge
5. kuld	kuldkollane

Allikas: M. Price, K.Walsh. 2005 Kivimid ja mineraalid.

ROHELINE TUBA

KOOL …… PUNKTE ……..

<u>Ülesanne 4</u> (6 punkti)
Loomastik

1. Allolevas tabelis on kõik segamini läinud. Täitke uus tabel, märkides loomaliigid õigete seltside taha. Tõmmake joon alla nendele liikidele, keda ka Eestis kohata võib. (Kõikides seltsides ei pea olema ühepalju loomi.)
Tõmba värviline joon alla nendele liikidele, keda ka Eestis kohata võib.

SELTS	LIIGID				
putuktoidulised	kurdmokk	pesukaru	hunt	lendorav	
käsitiivalised	metssiga		pähklinäpp	valgevaal	
kiskjalised	pringel	põhjapõder	soobel		
vaalalised		kabehirv	lagrits	kunel	
sõralised	lõunasiil	tiigilendlane		pimemutt	
närilised	pruun-suurkõrv	tuhkur	tavagrinda	väikekarilik	

SELTS	**LIIGID**				
putuktoidulised					
käsitiivalised					
kiskjalised					
vaalalised					
sõralised					
närilised					

2. Milliseid metsi lendoravad eelistavad?
   .....
   Millises Eesti osas paikneb ulatuslik lendorava eluala?
   .....

3. Millise Eesti linna lähistel paikneb enim nahkhiirte olulisi talvituspaiku?
   .....

4. Mis aastal oli Eesti ulukitest metssea arvukus suurim?
   ……

Kirjuta allikad ja ülesannete 2-4 puhul ka kasutatud leheküljed
……
……..

ROHELINE TUBA

Ülesande 4 vastusleht

Ülesanne 4 (6 punkti)
Loomastik

1. Allolevas tabelis on kõik segamini läinud. Täitke uus tabel, märkides loomaliigid õigete seltside taha. Tõmmake joon alla nendele liikidele, keda ka Eestis kohata võib. (Kõikides seltsides ei pea olema ühepalju loomi.) – 2 punkti, (á 0,1 punkti)

Tõmba värviline joon alla nendele liikidele, keda ka Eestis kohata võib.
1 punkt, (á 0,1 punkti)

SELTS	LIIGID			
putuktoidulised	kurdmokk	pesukaru	hunt	lendorav
käsitiivalised	metssiga		pähklinäpp	valgevaal
kiskjalised	pringel	põhjapõder	soobel	
vaalalised		kabehirv	lagrits	kunel
sõralised	lõunasiil	tiigilendlane		pimemutt
närilised	pruun-suurkõrv	tuhkur	tavagrinda	väikekarilik

SELTS	LIIGID			
putuktoidulised	lõunasiil	pimemutt	väikekarilik	
käsitiivalised	kurdmokk	pruun-suurkõrv	tiigilendlane	
kiskjalised	pesukaru	hunt	soobel	tuhkur
vaalalised	valgevaal	pringel	tavagrinda	
sõralised	metssiga	põhjapõder	kabehirv	
närilised	lendorav	pähklinäpp	lagrits	kunel

2. Milliseid metsi lendoravad eelistavad? - 0,5 punkti
   Segametsad, eriti haavikud, kuusikud, lepikud, kaasikud

   Millises Eesti osas paikneb ulatuslik lendorava eluala? – 0,5 punkti
   Kirde-Eesti (Ida-Virumaa)

3. Millise Eesti linna lähistel paikneb enim nahkhiirte olulisi talvituspaiku?
   0,5 punkti
   Tallinn
4. Mis aastal oli Eesti ulukitest metssea arvukus suurim? – 0,5 punkti
   1991. aastal

Kirjuta allikad ja ülesannete 2-4 puhul ka kasutatud leheküljed

1 punkt (á 0,5 punkti)

Macdonald, D. W. & Barrett, P. 2002. *Euroopa imetajad.* Tallinn: Eesti Entsüklopeediakirjastus, lk 229.

Eesti atlas koolidele. R. Aunap (koostaja). 2004. Tallinn: AS BIT, lk 26.

ROHELINE TUBA

KOOL …… PUNKTE ……..

<u>Ülesanne 5</u> (5 punkti)

Osavad näpud ja nutikas meel!

1.Kasutades laual olevaid materjale, sõlmi
a) kahekordne soodisõlm
b) lassosõlm (honda sõlm)

2. Sõlmi kahe eri värvi nailonnööri otsa silmus (silmus nailonnööril, käsiraamatus variant 2).
Ühenda nüüd vastavalt käsiraamatu juhisele saadud kaks silmust.

3. Kinnita õngekonks tamiili külge niisamuti, nagu on käsiraamatus ühendatud konks nailonnööri külge (käsiraamatus variant 2).

4. Pane silmused ja õngekonks tamiiliga ümbrikusse ning kirjuta ümbrikule kooli nimi.

5. Joonista märgid, millega annad edasi järgmised sõnumid: „Vajan toitu ja vett. Edasi ei suuda liikuda. Siia peaks olema ohutu maanduda“.

ROHELINE TUBA

Ülesande 5 vastusleht

Ülesanne 5 (5 punkti)

Osavad näpud ja nutikas meel!

1.Kasutades laual olevaid materjale, sõlmi

a) kahekordne soodisõlm - 1 punkt

b) lassosõlm (honda sõlm) - 1 punkt

2. Sõlmi kahe eri värvi nailonnööri otsa silmus (silmus nailonnööril, käsiraamatus variant 2).
Ühenda nüüd vastavalt käsiraamatu juhisele saadud kaks silmust.

- 1 punkt

3. Kinnita õngekonks tamiili külge niisamuti, nagu on käsiraamatus ühendatud konks nailonnööri külge (käsiraamatus variant 2).

-1 pnnkt

4. Pane silmused ja õngekonks tamiiliga ümbrikusse ning kirjuta ümbrikule kooli nimi.

5. Joonista märgid, millega annad edasi järgmised sõnumid: „Vajan toitu ja vett. Edasi ei suuda liikuda. Siia peaks olema ohutu maanduda“.

- 1 punkt

F X ?

(juhised paljundustel raamatust ELLUJÄÄMISE KÄSIRAAMAT)